

Forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge

- En litteraturoversigt

Forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge – En litteraturoversigt

©CFK • Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland, 2013

Udarbejdet af:

Chefkonsulent Morten F. Greve

Studentermedarbejder David E. Andersen

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INDLEDNING	4
2	SAMMENFATNING	6
3	TIDLIG OPSPORING OG INDSATS	8
4	KRIMINALITETSFOREBYGGELSE I FAMILIEN	11
5	KRIMINALITETSFOREBYGGELSE I SKOLEN	14
6	KRIMINALITETSFOREBYGGELSE I LOKALOMRÅDET	17
7	ORGANISERING AF KRIMINALITETSFOREBYGGELSEN	21
8	LITTERATUR	23
9	BILAG: SØGEPROTOKOLLER	28

1 INDLEDNING

Der er i disse år fokus på at styrke vidensgrundlaget for forebyggelsesindsatsen vedrørende kriminalitet blandt børn og unge. Ikke mindst efterspørges en bedre omsætning af den aktuelt bedste forskningsviden i den tværfaglige og tværororganisatoriske forebyggelsespraksis i landets kommuner. Et ofte stillet spørgsmål i denne forbindelse lyder "hvad virker bedst i det kriminalitetsforebyggende arbejde med børn og unge?". Der er de senere år gjort en betydelig indsats for at gøre resultaterne af forskning og evalueringspraksis på området tilgængelig i samlet og overskuelig form. Justitsministeriets Forskningskontor leverede således en omfattende og bredt anlagt videns- og forskningsoversigt som en del af grundlaget for Ungdomskommissionens betænkning fra 2009 (Ungdomskommissionen, 2009, Bilag III). Senest har SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd udarbejdet en systematisk forskningsoversigt for Det Kriminalpræventive Råd med hovedvægt på den internationale effektforskning siden 2008, hvor Justitsministeriets kortlægning sluttede (Manuel og Jørgensen, 2013).

Denne litteraturoversigt skal ses som et supplement til disse publikationer og henvender sig især til beslutningstagere og fagpersoner i kommunerne og andre offentlige instanser med særligt ansvar for kriminalitetsforebyggelse blandt børn og unge. Udvalgelsen af litteraturen til den ovennævnte SFI-forskningsoversigt skete ud fra et kriterium om, at de inkluderede undersøgelser skulle tage afsæt i et kontrolgruppedesign, hvor de unge, som i forbindelse med de pågældende studier var genstand for en konkret forebyggende indsats, fordeltes på interventions- og kontrolgrupper ved lodtrækning. Dette er et hensigtsmæssigt inklusionskriterium, i en situation man i særlig grad ønsker at kunne udtale sig validt om effekten af bestemte, navngivne forebyggelsesindsatser sammenlignet med alternative indsatser med samme målgruppe (typisk benævnt "treatment as usual"). Man kan dog også operere med en bredere forståelse af, hvilken viden det er relevant at interessere sig for i forbindelse med den stadige bestræbelse på at udvikle en virksom kriminalitetsforebyggelsespraksis. Det kan bl.a. handle om at inkludere den udviklingspsykologiske forskning vedrørende risikobegrebet og mulighederne for tidlig opsporing af kriminalitetstruede børn; den forskning som i særlig grad handler om organisations- og samarbejdsformer; og den interventionsforskning, som af den ene eller den anden årsag ikke baserer sig på kontrolgruppeforsøg.

Nærværende litteraturoversigt har taget afsæt i et sådant bredere udvælgelseskriterium. En del af den inkluderede litteratur vedrører lodtrækningsforsøg, men en stor del af materialet falder ikke i denne kategori. Det betyder på den ene side, at de enkelte afsnit ikke munder ud i forholdsvis entydige konklusioner i samme grad som fx SFI-forskningsoversigten, men det betyder på den anden side, at oversigten kan tage en bredere emnekreds op og på det grundlag give et indblik i tendenserne i forskningslitteraturen mere bredt betragtet.

Om litteratursøgningen

CFK – Folkesundhed og Kvalitetsudvikling har gennemført den systematiske litteratursøgning, som oversigten baserer sig på, i samarbejde med Psykiatrisk Forskningsbibliotek, Aarhus Universitetshospital i januar-februar 2013. Der blev søgt i 13 centrale

biblioteks- og tidsskriftsdatabaser, bl.a. PsycInfo, Embase, SocIndex, Social Work Abstracts og Cochrane Library. Der blev gennemført to søgninger med afsæt i et stort antal søgeord fordelt på syv blokke: En generel søgning 1 med fokus på forebyggelse af ungdomskriminalitet og en mere specifik søgning 2 med særligt fokus på forebyggelse i lokal- eller boligområder. Søgningen blev afgrænset til publikationer fra perioden 2008-2012. Søgestrategien er beskrevet mere detaljeret i søgeprotokoller, som er inkluderet som bilag til litteraturoversigten. I alt gav søgning 1 anledning til 624 referencer, mens søgning 2 gav 352 referencer. Der var dog et betydeligt antal dubletter i de to søgninger. På grundlag af titler og abstracts blev der ud fra dette bruttoresultat udvalgt 72 artikler, som blev fremskaffet i fuld længde.

Databasesøgningen blev suppleret med en søgning via søgemaskinen Google med fokus på den "grå" litteratur publiceret af offentlige organer, konsulenthuse m.m. i de skandinaviske lande. Denne søgning tog afsæt i de samme kategorier af søgeord som databasesøgningen, og gav et nettosøgeresultat på 34 publikationer.

De ovennævnte i alt 106 publikationer blev udvalgt med afsæt i tre overordnede udvælgelseskriterier:

- Særlig vægt på litteratur fra lande med velfærdssystemer, som i nogen grad eller i høj grad minder om det danske (dvs. Nordeuropa, Canada, New Zealand, Australien). Der er dog også inkluderet en del litteratur fra især USA.
- Særlig vægt på fem centrale temaer: Tidlig opsporing og indsats; kriminalitetsforebyggelse med fokus på henholdsvis familien, skolen og lokalområdet; samt organisering af kriminalitetsforebyggelsesarbejdet. Litteraturen er udvalgt efter, at den skal dække alle disse fem temaer.
- Særlig vægt på litteratur, som rummer konkrete, vidensbaserede anbefalinger til den fremtidige udvikling af kriminalitetsforebyggelsen baseret på evalueringer og andre empiriske undersøgelser.

Alle 106 publikationer er læst og bearbejdet med henblik på litteraturoversigten. Teksten rummer direkte henvisninger til 76 publikationer (jf. litteraturlisten i afsnit 8).

2 SAMMENFATNING

Litteraturudvælgelsen er som nævnt foretaget med særligt fokus på fem temaer. Temaerne kan siges at fordele sig på tre kategorier: For det første muligheder og udfordringer i forbindelse med tidlig opsporing og indsats; for det andet erfaringerne med konkrete kriminalitetsforebyggelsestiltag med fokus på henholdsvis familien, skolen og lokalområdet; samt for det tredje viden om og erfaringer med forskellige modeller for organiseringen af kriminalitetsforebyggelsesarbejdet. Dette afsnit præsenterer de vigtigste pointer i forbindelse med disse tre overordnede emner.

Spørgsmålet om *tidlig opsporing og indsats* står i stigende grad centralt i litteraturen. Der er bred enighed om, at kriminalitetsforebyggelsens grundlæggende formål – reduceret faktisk kriminalitetsadfærd blandt børn og unge – ikke mindst må indfris via et styrket opsøgende arbejde med tidlige bekymringssignaler, dvs. *før* en faktisk kriminalitetsadfærd er indtruffet. Omvendt viser en række solide empiriske studier – internationale, men også danske – at det er forbundet med udfordringer at identificere kriminalitetstruede unge på basis af fx oplysninger om risikofaktorer, opvækstbetingelser m.m. Afprøvnings af risikobaserede forudsigelsesmodeller på store registerdatasæt har i mange tilfælde afdækket en skuffende dårlig forudsigelseskraft. Der er med andre ord grund til at udvise forsigtighed i bestræbelserne på at udvikle opsporingsindsatsen både i lyset af risikoen for stigmatisering og selvopfyldende profetier og ud fra et ressourceperspektiv. En uigennemtænkt bredt anlagt opsporingsindsats kan således vise sig at være både omkostningsfuld og kontraproduktiv.

Litteraturen rummer dog også en række bidrag, hvor det i konkrete sammenhænge dokumenteres, at en velgennemtænkt, tidligt iværksat opsporings- og behandlings- eller støtteindsats har givet markante forebyggelsesmæssige resultater. Det gælder fx meget tidlig, målrettet støtte til nybagte, socialt udsatte forældre og indsats i forhold til børn med et ADHD-lignende adfærdsbillede. I forhold til spørgsmålet om, hvornår i barnets opvækstforløb der synes at være bedst udsigt til at lykkes med en tidlig indsats, kan der siges at være to "klynger" i litteraturen: På den ene side peger en del studier på det perspektivrige i at sætte ind tidligt i forældreskabet; på den anden side tyder forskning på, at muligheden for med held at identificere en kriminalitetstrussel via veltilrettelagt tidlig opsporing stiger omkring barnets tolvte leveår. Tendensen i litteraturen er samlet set, at tidlig opsporing og indsats kalder på betydelig omtanke og forsigtighed, men at den faktisk *er* mulig under de rette omstændigheder.

Den anden kategori af temaer omfatter litteraturen vedrørende *konkrete forebyggelsesindsatser i familien, skolen og lokalområdet*. Familierettede interventioner udpeges i en omfattende litteratur som et nødvendigt bidrag til at undgå kriminelle løbebaner hos risikoomgærdede børn. Dette kobles med en stigende brug af tidlige interventioner, hvor forældrene tilbydes støtte eller behandling allerede under graviditeten eller kort tid efter fødslen. De evaluerede interventioner fordeler sig i hovedtræk på to kategorier, henholdsvis en traditionel kontrolmodel, hvor støtte til forældreskab og øget struktur i familielivet er i fokus, og en alternativ "leg og læring-model". Sidstnævnte tilgang fokuserer især på forbedring af barnets kognitive og sociale kompetencer. Lidt forenklende kan man sige, at førstnævnte kategori af indsatser fokuserer på forbedret

"ydre styring", mens sidstnævnte især vedrører barnets "indre styring". Konkrete studier påviser en kriminalitetsforebyggende virkning af begge typer tilgange i konkrete tilfælde. Det er dog en udbredt vurdering, at der er behov for mere forskning på området, før der kan nås mere sikre konklusioner, især med hensyn til den langsigtede holdbarhed af de opnåede resultater.

En række forskere vurderer i forlængelse heraf, at familieinterventioner ikke er tilstrækkelige til at forhindre udvikling af antisocial adfærd hos barnet. Skolebaserede interventioner er således også genstand for stor forskningsmæssig opmærksomhed. Fra omkring syvårsalderen fremtræder skolen som den vigtigste arena for dannelse af de sociale relationer, der i væsentlig grad influerer på sandsynligheden for kriminalitet hos barnet. Antimobningskampagner og -indsatser med fokus på både mobbere og mobbeofre, indsatser med sigte på flertalsmisforståelser og forebyggelse via ændrede kammeratskaber bør fremhæves som de interventionstyper, der især har udvist positiv forebyggende virkning i konkrete evalueringer.

Lokalområdet fremhæves ligeledes som et vigtigt fokusområde både med tanke på barnets og familiens socioøkonomiske livsomstændigheder, men også fordi sociale relationer i fritiden, herunder mere eller mindre fasttømrede ungegrupperinger, formes i og farves af lokalområdet. Stimulering af og støtte til dannelse af selvopretholdende prosociale netværk i lokalområder fremhæves som et virksomt middel i arbejdet med fx bandebelastede boligområder. Disse alternative netværk skal i givet fald have tydelig forankring og ejerskab blandt beboerne i området. Effekten af mentorordninger finder desuden belæg i en række studier.

Hovedvægten i litteraturudvalget ligger på opsporing og intervention i forhold til kriminalitetstruede børn og unge, men en del bidrag belyser primært forskellige modeller for *organiseringen af kriminalitetsforebyggelsesarbejdet*. Tendensen i denne litteratur har især to hovedstrømninger. For det første argumenteres der for en større grad af decentralisering og vægtning af et lokalt kendskab samt en styrkelse af den tætte og ligeværdige tværorganisatoriske og tværfaglige koordination, fx mellem politi, sociale myndigheder, boligorganisationer og civilsamfund. Det handler bl.a. om at sikre større frihedsgrader til det decentrale niveau, herunder private, ikke-professionelle aktører, da disse kan udnytte lokal viden og en personlig tillidsrelation til den relevante unge. Omvendt holdes der også fast i behovet for en stærk, samlende strategisk koordination som grundlag for den decentrale indsats. For det andet peger flere studier på behovet for strømlining, forenkling og fokusering af den kriminalitetsforebyggende indsats som helhed, herunder fokus på en mere resultatorienteret (modsat procesorienteret) og effektstyret kriminalitetsforebyggende indsats.

3 TIDLIG OPSPORING OG INDSATS

Den gængse opfattelse i litteraturen er, at det at foretage en fokuseret kriminalitetsforebyggende indsats kræver en tidlig indsats – vel at mærke en indsats, der sætter ind før første kriminelle handling. Dette kræver imidlertid opsporing af, hvilke faktorer der skaber risiko for fremtidig kriminalitet. Herved muliggøres identifikation af konkrete risikogrupper, hvorefter der kan foretages person-, familie-, gruppe- og/eller kontekstorienterede interventioner. Dette opsporings- og risikoperspektiv er et tværgående tema for litteraturen om kriminalitetsforebyggelse i familie- og skolesammenhæng samt i lokalområdet, som arbejder ud fra grundlæggende antagelser om virkningen af opsporingsarbejde. Derfor adresseres opsporings- og risikoperspektivet som det første i oversigten.

En grundlæggende diskussion i litteraturen om kriminalitetsforebyggelse blandt børn og unge handler om muligheden for at opspore, hvilke grupper blandt børn og unge, der er i risiko for at udvikle kriminalitetsadfærd. Diskussionen omhandler for det første, om man kan opspore kriminalitet, før en egentlig kriminel handling er indtruffet, eller om kriminalitetsforebyggelse i højere grad bør handle om at forhindre, at en påbegyndt kriminel løbebane fortsættes eller forværres.

En del undersøgelser peger på, at det er svært at opspore, forudsige, en fremtidig kriminel løbebane. Eksempelvis finder en undersøgelse over tid i USA blandt teenagere, at det er svært at forudsige og forklare, hvorfor nogle bliver kriminelle og voldelige i løbet af teenageårene, mens andre ikke gør. Det handler ikke blot om, at årsagerne til kriminalitet er sammensatte og variable fra individ til individ. Det skyldes også, at selv unge med en socialt og familiemæssigt god baggrund og høje karakterer i skolen kan blive kriminelle (Bernat m.fl., 2012). På kort sigt findes stærke modsatrettede effekter, som kan henføres til unges oplevelser og reaktionsmønstre i teenageårene (Haines og Case, 2008). Nok så interessant når en undersøgelse på basis af data fra England, USA, Australien, New Zealand og Canada til en lignende konklusion, idet de antagelser, der ligger til grund for opsporings- og risikoperspektivet, betvivles. I en dansk sammenhæng fandt Christoffersen m.fl. (2011) samme billede i en stor undersøgelse baseret på både register- og interviewdata vedrørende 1984-årgangen.

Det dominerende synspunkt i litteraturen er ikke desto mindre, at vellykket opsporing faktisk kan lade sig gøre: Tidlige interventioner møntet på et udsat barn – hvad enten den pågældende intervention angår barnet, familien eller omgivelserne – kan gøre en forskel, idet tidlig indsats i konkrete sammenhænge har vist sig at nedsætte risikoen for, at barnet senere starter en kriminel løbebane. Ved identifikation og udvælgelse af strukturelle risikogrupper, fx ud fra risikofaktorer som familiers socioøkonomiske status og nabolagets sociale og øvrige karakteristika kan man forebygge kriminalitet ved at udvikle redskaber, der fjerner eller nedsætter netop disse risici. Dette er ikke bare den dominerende antagelse i litteraturen, men også empirisk veldokumenteret. Således finder Boyce m.fl. (2011) i en samlet behandling af amerikanske studier på området, at interventioner bør ske så tidligt som muligt. Der er en klar tendens til en positiv effekt af tidlige interventioner, uanset om disse starter under graviditeten (Jungmann m.fl., 2010) eller umiddelbart efter fødslen. Særligt velunderbygget er netop massive

interventioner over for risikoidentificerede forældre umiddelbart efter fødslen i form af informations- og vejledningssamtaler samt læringsøvelser med barnet. Disse konkrete metoder er fundet positive i forhold til at stimulere social intelligens og prosociale kontaktmønstre hos barnet i amerikansk baserede studier, men med supplerende data fra så forskellige lande som New Zealand, Australien, Canada, England, Holland og Kina (Piquero m.fl., 2009).

Også i en nordisk sammenhæng ses tidlige interventioner som nødvendige. I Sverige viser en stor undersøgelse, at en af de væsentligste indikatorer på nutidig eller fremtidig kriminalitet er ADHD-lignende adfærdsmønstre. Disse er ikke bare biologisk bestemte, men udvikles ofte i de tidlige år af barnets liv. Derfor er tidlige interventioner over for socialt udsatte familier vigtige. Andersson og Estrada (2009) konkluderer, at sådanne strukturelle risikofaktorer bør danne grundlag for tidlige interventioner, herunder den konkrete løsningsmodel, der skrues sammen for familien. Samlet synes opsporing og intervention før den første kriminelle handling at have haft forebyggelsesmæssig effekt i en række tilfælde, hvor den tidlige opsporing og indsats har formået at adressere de ovennævnte udfordringer. Samtidig udelukker dette naturligvis ikke et sideløbende fokus på nære og specifikke mekanismer i den konkrete sag, herunder det enkelte barns evne til at bryde mønstre (modstandskraft eller "resiliens").

Spørgsmålet er herefter, hvor tidligt interventioner er frugtbare? Som sagt kan den med positiv effekt ske allerede under graviditeten, men dette bygger på et spinkelt dokumentationsgrundlag. Dernæst kan en sådan intervention og den generelle brug af interventioner i familielivet alene på baggrund af generelle risikokarakteristika og ingen konkret risikovurdering være forbundet med etiske og/eller retssikkerhedsmæssige problemer (Haines og Case, 2008). Litteraturen arbejder dog i overvejende grad ud fra en antagelse om, at de tidlige interventioners retssikkerhedsmæssige og etiske forsvarlighed er sikret, og at der derfor kun er tilbage at vurdere effektiviteten af disse.

Det samlede indtryk er, at interventioner, der sker meget tidligt, vinder øget tilslutning i forskningen. Visse bidrag peger på muligheden for diagnosticering af usundhed hos barnet og støtte til forælderrollen allerede under graviditeten som middel til at undgå en senere kriminel løbebane. Den forskningsmæssige hovedlinje fokuserer dog på forebyggende arbejde iværksat umiddelbart efter fødslen. Her er interventionerne rettet mod familien og forældrenes rolle i opdragelsen af og omsorgen for barnet. Hensigten er bl.a. via indlæringsmateriale at uddanne forældrene til at tage bedre vare om barnet og opbygge et sundere forhold til det, mens hjemmebesøg og generel familierapi bruges som kontrollerende og opbyggende mekanismer (O'Reilly m.fl., 2009). I en undersøgelse i Skotland er der fundet en positiv effekt af familieinterventioner ved brug af indlæringsmateriale. Undersøgelsen understreger dog også, at sådanne interventioner ofte ikke er tilstrækkelige til at forhindre kriminalitet. Der kan fx opstå behov for familie- og skolehjælp senere i barnets opvækst (Rose m.fl., 2009).

Det er værd at bemærke, at sådanne tidlige interventioner med henblik på forandring af risikoomgærdede familiers situation ikke entydigt accepteres som frugtbare. Kelly (2009) finder, at familieinterventioner er komplekse og ofte modsætningsfyldte tiltag i den forstand, at en forebyggende indsats på ét aspekt af familielivet kan give utilsigtet

afsmitning på andre områder af familielivet. Dette kan fx ske igennem en trodsreaktion i forhold til en opfattelse af for megen kontrol. Kontrolleres der ét sted, kan forældre bevidst eller ubevidst slække på kravene et andet sted i familielivet. Ligeledes kan gentagne og for tidlige interventioner medføre klientgørelse af forældrene, således de fralægger sig ansvaret for barnet, bliver afhængige af myndighedernes støtte og/eller mister gejst og selvtillid som forældre. Kelly anbefaler derfor, at tidspunktet for interventioner nøje overvejes, og at de fokuserer på steder og kontekster snarere end personer såsom forældrene. I samme ånd finder Chaffin m.fl. (2011), at tidlige interventioner med henblik på forandring, især dyre foranstaltninger, bør overvejes grundigt og kun fokusere på familier, der rent faktisk formodes at kunne forandres. De taler om "kronisk socialt debile" familier, som de familier der ikke bør gøres til genstand for sådanne interventioner. I stedet bør fokus over for sådanne familier være på episodisk hjælp fra fx aflastningsfamilier og i værste fald varig overtagelse af ansvaret for barnet fra myndighedernes side.

En del forskning tyder på, at kriminalitet mest præcist forudsiges fra omkring tolvårsalderen. Det er barnets sociale status og kammeratskaber samt skolepræstationer på dette tidspunkt, der i særlig grad afgør, om en løbebanen bliver kriminel (Kennedy, 2009). Andre afviser ikke decideret effekten af helt tidlige interventioner, men finder på baggrund af undersøgelser gennemført i USA og Australien, at rutinemæssige sundhedsbesøg og sociale indsatser imod eksempelvis mobning i hhv. 8-12-års og 7-10-års alderen har kriminalpræventiv virkning kontrolleret for strukturelle baggrundsfaktorer (Hemphill m.fl., 2011; Reijneveld m.fl., 2012). I denne litteratur peges det ikke i samme omfang på værdien af de helt tidlige interventioner.

Samlet kan det konstateres, at der hersker overvejende enighed om muligheden og frugtbarheden af tidlig risikosporing og -indsats som et relevant bidrag til en samlet kriminalitetsforebyggelsesindsats. Det bør dog pointeres, at tidlige interventioner skal tilrettelægges omhyggeligt for at undgå stigmatisering, klientgørelse og andre utilsigtede virkninger; ligesom starttidspunktet for interventionen skal vælges med omhu. Det er samtidig en generel tendens, at der anbefales et flerdimensionelt syn på kriminalitetsforebyggelsen, hvorfor meget tidlig intervention ikke kan betragtes som et tilstrækkeligt beredskab. Der er brug for andre typer indsats i forskellige arenaer senere i barnets opvækst, og senere i udviklingen af en problemskabende adfærd, hvis den grundlæggende målsætning om at opnå en markant reduktion i omfanget af børne- og ungdomskriminalitet skal opfyldes.

I de følgende afsnit drøftes tre væsentlige arenaer for en kriminalitetsforebyggelse, der ikke er afgrænset til en helt tidlig indsats.

4 KRIMINALITETSFOREBYGGELSE I FAMILIEN

Familien, navnlig forældrerelationen og relationsmønsteret imellem barn og forælder, har store konsekvenser for barnets psykologiske, sociale og sundhedsmæssige udvikling, hvilket påvirker sandsynligheden for at udvikle en kriminel løbebane. Da familien er barnets første kontakt i livet, hænger kriminalitetsforebyggelse i familien derfor også ofte sammen med behovet for tidlig intervention, men tidlig intervention udtømmer langt fra denne type forebyggelsesindsats.

Flere forskere finder, at familiekonteksten er vigtigere end andre arenaer, fx skolen eller lokalmiljøet. I en stor undersøgelse af udviklingen i kriminalitet blandt unge i alderen 15-26 år i USA finder Reingle m.fl. (2012), at forældres høje sociale status har en særligt stor beskyttende effekt sammenlignet med mulige beskyttende faktorer i skolen og nærmiljøet. Opvækst hos forældre med høj status viste sig bl.a. at reducere risikoen for udvikling af de psykopatologier, der ofte forbindes med voldelig og generel antisocial adfærd, herunder kriminalitet. Andre undersøgelser drager mere forsigtige konklusioner omkring familiens betydning, selvom familieinterventioner fortsat findes nødvendige. Disse undersøgelser indikerer endvidere, at det er hensigtsmæssigt, at familieinterventioner foretages tidligt, men at de samtidig i konkrete tilfælde bør fortsættes henover teenageårene (O'Reilly m.fl., 2009; Walker og Smith, 2009; Jungmann, 2010; Kendler m.fl., 2012). I en række bidrag peges der dog på, at familieinterventioner bør kombineres med indsatser i andre arenaer, særligt i skolen. Walker and Smith (2009) viser i et studie fra Dallas, USA, at man har opnået en synergieeffekt i form af forbedret social adfærd hos børnene både i hjemmet og i skolen ved at lade lærere, sygeplejersker og socialrådgivere undervise forældre til risikoomgærdede børn i skoledisciplin, sundhed og sociale kompetencer.

Der er dog ikke i alle tilfælde blevet fundet sådanne synergieeffekter. Fx finder Malti m.fl. (2011) i et studie af effektiviteten og komplementariteten af en kombineret skole- og familieintervention, at kun skoleinterventionen forhindrede kriminalitet. Familieinterventionen havde ingen effekt på kriminalitet alene, men modarbejdede dog heller ikke skoleinterventionen.

Overordnet set er familieinterventioner, hvad enten de er tidlige eller sene, centreret omkring henholdsvis en veletableret kontrolmodel og en alternativ "leg og læringsmodel". Den traditionelle kontrolmodel kan fx bestå af hjemmebesøg fra socialrådgivere eller sundhedspersonale, der skal efterse moderens ve og vel under graviditeten eller, hvis efter fødslen, skal efterse barnets sundhed samt mentale og sociale udvikling i lyset af forældrenes omsorgsindsats. Disse metoder findes generelt effektive som kriminalitetsforebyggelse, men under nøje hensyntagen til den enkelte families behov. En faktor, der generelt fremstår som vigtig for kriminalitetsforebyggelse i litteraturen, er forældrenes opsyn med barnet, således at barnet konfronteres med at omgås de "forkerte" eller med tegn på alvorlig problemskabende adfærd. Dette forebygger førstegangskriminalitet, men bryder også begyndende kriminalitetsmønstre (Aldridge m.fl., 2011). Typisk tilbyder de offentlige myndigheder hjælp til forældrenes overvågning af barnet eller overvågning af forældrene selv, hvilket i mange tilfælde synes virksomt (fx Kendler m.fl., 2012). Dette har været metoden i det såkaldte "Børne-

velfærdsprogram" i USA, hvor misbrug og andre omsorgssvigt er mindsket væsentligt for de mindre risikoomgærdede familier (Horowitz m.fl., 2010; Chaffin m.fl., 2011). I særligt svære tilfælde ("kroniske cases") viser dette program sig dog at være uden virkning. Hvor familieovervågningen som her ikke virker, anses døgnanbringelse som en sidste, men i konkrete tilfælde nødvendig udvej, da negative mønstre med det samme brydes (Heekerens, 2008; Horowitz m.fl., 2010). Også denne metode er dog forbundet med forbehold, da det som udgangspunkt er et radikalt og risikofyldt skridt at skille barnet fra forældrene, og særligt moderen (Heekerens, 2008).

Omvendt finder flere undersøgelser, at døgnanbringelser eller aflastningsfamilier kan være nyttige, hvis adoptions- og aflastningsfamilien opfylder visse krav, deriblandt en stor svensk undersøgelse (Horowitz m.fl., 2010; Kendler m.fl., 2012). Ligeledes finder Sehlin (2009) i en anden svensk undersøgelse, at kriminalitet i høj grad kan afhjælpes ved at genoprette forældrenes autoritet over for barnet, således at disciplinering igennem både sanktioner og samtaler bliver en naturlig del af hverdagen. Også her findes det dog, at den positive effekt sjældent kan opnås i meget ressourcetsvage familier. Hansen m.fl. (2012) har foretaget en evaluering af de to mest gængse familiebehandlingsforanstaltninger i Danmark, "Praktisk pædagogisk støtte" og "Familiebehandling", hvis formål er at imødegå familiens problemer, men bevare familieenheden intakt. Undersøgelsen hviler på et forholdsvis spinkelt datagrundlag, men med dette forbehold finder forfatterne, at begge foranstaltninger har gennemgående positive effekter på særligt moderens mentale tilstand og evne til at tage vare på barnet. Uanset hvad, er der dog enighed om, at dysfunktionelle familier ikke under alle omstændigheder skal søges bevaret intakte (Heekerens, 2008).

Leg og læring-modellen er en alternativ form for familieintervention, der i stigende grad vinder indpas, delvist som reaktion på og alternativ til kontrolmodellen. Således vurderer O'Reilly m.fl. (2009), at de positive effekter af interventioner fokuseret på forbedring af barnets kognitive og sociale evner er dokumenteret med større sikkerhed end effekterne af mere kontrolprægede modeller som fx hjemmebesøg. Af eksempler på leg og læring-modeller ses typisk familieinterventioner, der kombineres med skoleinterventioner, idet lærerens faglige ekspertise med hensyn til udvikling af kognitive evner udnyttes. I familiekonteksten er der blevet udleveret læringsmateriale til forældrene med øvelser bestående af videomateriale og oplæg til aktiv læring, gruppediskussioner og rollespil forældre-barn imellem (Rose m.fl., 2009; Walker og Smith, 2009; Malti m.fl., 2011). Dette har som sagt skabt gode resultater, men med det forbehold at den positive effekt bæres af skoleinterventionen i højere grad end familieinterventionen. Særligt har forældre og børn været meget tilfredse med metoden, der gav forældrene en oplevelse af mærkbare fremskridt opnået via selvkontrol frem for ekstern kontrol (Malti m.fl., 2011).

Generelt er der altså ikke tvivl om, at familieinterventioner i konkrete tilfælde kan være virksomme skridt med henblik på at undgå kriminelle løbebaner hos risikoomgærdede børn. Der er dog heller ikke tvivl om, at familieinterventioner i de fleste tilfælde ikke kan stå alene. Derudover gør Aldridge m.fl. (2011) opmærksom på, at familieinterventioner skal målrettes den enkelte familie. Fx kan bandeinvolverede familier, over for hvilke der intervenseres, blive udsat for trusler eller stigmatisering, hvorved interventi-

onens formål modarbejdes. Interventioner i bandeinvolverede familier bør derfor kommunikeres tydeligt som et ligeværdigt forhold imellem familie og myndighed og sætte familien i et positivt lys. Sidst, men ikke mindst er konklusionerne i denne del af litteraturen ikke i alle tilfælde empirisk robuste. Således erkendes det, at der mangler studier over tid til at afdække den langsigtede effekt af familieinterventioner på kriminalitet og ikke bare de mere kortsigtede effekter på barnets sundhed og psykiske tilstand (O'Reilly m.fl., 2009).

5 KRIMINALITETSFOREBYGGELSE I SKOLEN

I en række studier fremhæves skolen som en vigtig selvstændig arena for kriminalitetsforebyggelse. Holdepunkterne er for det første, at skolen udgør et væsentligt omdrejningspunkt for børns og unges sociale liv. Således rummer skolen både kimen til dannelse af negative relationer, men også til omdannelse af disse til mere positive relationer. En dominerende del af litteraturen finder, at negativ indflydelse fra kammeratskaber i skolen udgør en af de grundlæggende risikofaktorer for børn og unge. Disse har vist sig at føre unge ud i gruppebaseret kriminalitet og generel antisocial adfærd, mens målrettede skoleinterventioner omvendt kan være med til at forhindre en egentlig kriminel løbebane (Ellonen, 2008; Bender, 2010; Dishion m.fl., 2010; Remschmidt og Walter, 2010; Bender og Lösel, 2011). Forløberen til kriminalitet er ofte mobning. Såvel de der mobber som de, der bliver mobbet, har risiko for at blive kriminelle, da mobning har en tendens til at skabe en negativ spiral af dårlige sociale relationer og faglig fiasko (Bender, 2010; Dishion m.fl., 2010).

Det andet holdepunkt for forebyggelse i skolen er, at sociale problemer, der kan føre til kriminalitet, ofte opstår så forholdsvis sent i barndommen, at de ikke kan forhindres af en familiemæssig indsats alene. Såvel den store amerikanske undersøgelse blandt unge i alderen 15-26 år fra Reingle m.fl. (2012) som Remschmidt og Walter (2010) finder, at det i særlig grad er skolen – kontrolleret for familiemæssige forhold, nabolageffekter og psykologiske personlighedsfaktorer – der forklarer udvikling og fastholdelse af et kriminelt adfærdsmønster. Navnlig er det faglig succes i skolen, der fremhæves som afgørende, men lavt socialt selvværd påvises også at have robust negativ effekt. Tilsvarende undersøger Bender (2010) og Kim m.fl. (2011), hvornår et kriminalitetsmønster skabes. De finder begge, kontrolleret for familie- og nabolagsforhold, at kriminalitet kan spores tilbage til slutningen af barndommen eller starten af teenageårene. Bender (2010) finder, at det er barnets sociale og faglige status ved 10-års alderen, der afgør tilbøjeligheden til at begå kriminalitet senere i teenageårene, mens Kim m.fl. daterer det til 11-års alderen. Som tidligere nævnt mener Hemphill m.fl. (2011) og Reijneveld m.fl. (2012) ud fra studier i bl.a. USA og Australien at kunne forudsige fremtidig kriminalitet ud fra barnets tendens til at mobbe i aldersintervallet 7-12 år.

Sammenholdt med Malti m.fl.'s (2011) undersøgelse af effektiviteten af den kombinerede skole- og familieintervention findes der med andre ord belæg for, at tiden omkring 10-12 år med fordel kan gøres til genstand for særlig opmærksomhed i skoleregion. Her kan anlægges mange negative mønstre, men begyndende negative mønstre kan netop også brydes. Litteraturen rummer mange konkrete bud herpå. Det er her værd særligt at fremhæve en af de eneste danske undersøgelser på området med et robust eksperimentelt design, nemlig Ringsted-forsøget (Balvig og Holmberg, 2011). Dette forsøg fokuserede på danske folkeskoleelever i alderen 11-13 år, som blev opdelt i to grupper, hvoraf kun den ene gruppe blev stimuleret med en særlig intervention med henblik på at forandre gældende sociale normer og opfattelser vedrørende brug af rusmidler (tobak, alkohol, euforiserende stoffer osv.). Teorien bag interventionen bygger på, at rusmiddelbrug generelt er en indikator på kriminalitetsrisiko, og at forbruget ofte opstår som en tilpasning til fremherskende sociale normer og forventninger. En overvurdering af omfanget af rusmiddelforbrug i klassen og blandt kammeraterne i

det hele taget er den sociale norm, der gør det legitimt og normalt overhovedet at have et rusmiddelforbrug. Overvurderinger af forbruget skaber altså et forbrug i sig selv. Balvig og Holmberg finder i forsøget, at det er sandsynligt, at man ved interventioner, der reducerer disse flertalsmisforståelser, kan nedsætte forbruget og dermed kriminaliteten. De finder desuden en "bølge-effekt", således at en reduktion af forbruget på ét område, særligt rygning, tenderer mod at nedsætte forbruget på andre områder, fx alkoholindtag. Selvom Balvig og Holmberg gør opmærksom på grænserne for konklusionernes generaliserbarhed, peger forsøget på mulighederne for positive resultater af denne type skoleinterventioner i Danmark.

Generelt er social kontrol og indgriben fra skolens side en mulig og frugtbar vej. Dette er vurderingen i både Balvig og Holmbergs danske undersøgelse, men også i flere andre nordiske undersøgelser. Det gælder fx er en stor finsk undersøgelse blandt 15-16-årige (Ellonen, 2008), og i Sverige finder Hensing (2008), at social eksklusion fra det prosociale skoleliv er den afgørende årsag til kriminalitet blandt børn og unge, hvorfor skoleinterventioner netop ved at afbøde social eksklusion effektivt kan forhindre udvikling af kriminalitet (jf. også Löving og Kiernan, 2009). I Danmark viser en evaluering af integrationsministeriets puljer til skoler i socialt belastede områder, at tilbud om lektiehjælp og et større fokus på beskæftigelsesfremmende undervisning samt hedgeslignende skoleformer i konkrete tilfælde kan være effektive redskaber til bedre integration (Nørgaard og Scherg, 2009). Samtidig konkluderer evalueringen dog også, at forældrene i højere skal engagere sig i deres børns fremtid før skoletiden, og at der er behov for alternative tilbud til bander og mere løse antisociale grupperinger, når børnene når teenagealderen.

Da der i litteraturen påpeges mange kriminalitetsrelaterede eller kriminogene problemer i skolen – vold, misbrug, mobning, ensomhed og lav faglig succes – foreslås der også mange forskellige løsninger og interventionsmuligheder. Det amerikansk baserede Multisite Violence Prevention Project (2009) undersøger, hvad der er den mest effektive metode til kriminalitetsforebyggelse i en skolesammenhæng og finder et komplekst mønster. Forfatterne finde ikke en enkelt opskrift på virksom kriminalitetsforebyggelse, da både universelle metoder (rettet mod alle elever) og selektive metoder (rettet mod på forhånd identificerede risikogrupper) viser sig at reducere kriminalitet overordnet. Konkret reducerer universelle metoder antallet af ofre for vold og/eller mobning, men ikke børnenes tilbøjelighed til antisocial adfærd. De selektive metoder synes mere effektive, idet fokuserede indsatser på de særlige risikogrupper også reducerer volden/mobningen for alle grupper samlet set.

I samme ånd konkluderer Park-Higgerson m.fl. (2008) ud fra en fokuseret undersøgelse af voldsforebyggende skoleprogrammer i USA blandt unge i 10. og 11. skoleår, at opgaven med at designe skoleprogrammer til voldsforebyggelse er ganske kompleks. Mange af litteraturens gængse forestillinger om det effektive, kriminalitetsforebyggende program bliver således tilbagevist: Teoritunge og multiple programmer bidrager negativt til kriminalitetsforebyggelse, og interventioner over for de yngste skoleelever er mindst effektive. Kun ét ud af de fem afprøvede programmer viste en signifikant voldsforebyggende effekt. Det ene signifikant effektive program var netop det ikke-multiple, altså det med kun ét indsatsniveau. Dette fund er naturligvis tankevækkende,

men grundlæggende er der ud fra denne amerikanske kontekst tale om, at der bør tænkes nyt, hvad angår skoleinterventioners konkrete udformning (Park-Higgerson m.fl. 2008).

I mange andre sammenhænge er der dog fundet robuste effekter af skoleinterventioner. Dette gælder fx klasseniveauindsatser eller skoleniveauindsatser med lærerne som igangsætter og eleverne som håndhævere af antimobningskampagner (Pugh og Chitiyo, 2012). Her kan konkret nævnes G.R.E.A.T.-programmet (Gang Resistance Education And Training) som et eksempel på en særligt succesfuld intervention. Dette program, implementeret i USA, sigter imod at give de unge skolebaseret træning og uddannelse specifikt målrettet at komme ud af bandemiljøer og etablere nye, mere positive sociale relationer. Læringen former sig som almindelige klasselektioner formidlet af politifolk og socialarbejdere, der giver programmet den nødvendige legitimitet og autoritet. Programmet har nedsat rekrutteringen til bander, forbedret skolemiljøet og nedsat kriminaliteten (Esbensen m.fl., 2012). Af andre interventionstyper kan nævnes adfærds- og følelsesstyrende klasseundervisning, hvor læreren søger at bruge klassen som forum for at forbedre elevernes kognitive evner, herunder at fortælle om egne følelser og sociale behov, ligesom der i sådanne typer interventioner skabes en selvrapporteringskultur vedrørende misbrug, mobning og kriminalitet (Kim m.fl., 2011; Li m.fl., 2011).

Den mest robuste og effektive interventionstype går muligvis via skolekammeraterne. Forskningen fra de senere år giver bred støtte til, at påvirkning i positiv retning fra skolekammerater er en effektiv måde at forebygge kriminalitet på. Da sociale relationer netop er så centrale i teenageårene og har en særligt stærk platform i skolen, er det oplagt, at kammeratskaber kan bruges – også strategisk af læreren – til at ændre kursen for risikoomgærdede unge i en mere positiv retning (Dishion m.fl., 2010). I Sverige findes en variation af denne konklusion hos Nilsson og Lundberg (2013). Da kriminelle unge ofte har stærke sociale bånd med andre unge, er det ikke mængden af sociale relationer, men indholdet af dem, der er afgørende. Der skal altså ikke bare fokuseres på nye kammeratskaber, men også på at disse er positive for den unges udvikling.

Den selvstændige relevans af kriminalitetsforebyggelse i skolen fremstår ligesom familiekonteksten klart. Tilmed er der god grund til at tro, at skoleinterventioner i konkrete sammenhænge kan gives forrang frem for familieinterventioner, da skolen er den vigtigste arena for dannelse af de sociale relationer, der i væsentlig grad former sandsynligheden for kriminalitet hos børn og unge. Større tvivl er der dog om effektiviteten af konkrete afprøvede skoleinterventioner. Antimobningskampagner og forebyggelse via ændrede kammeratskaber samt det særlige, danske Ringsted-forsøg er blandt de eksempler, hvor der kan henvises til veldokumenteret effekt.

6 KRIMINALITETSFOREBYGGELSE I LOKALOMRÅDET

Lokalområdet adskiller sig i et risiko- og forebyggelsesperspektiv fra skole- og familie-konteksten derved, at betydningen af indflydelsen fra lokalområdet ikke kun er tilknyttet en bestemt periode i barnets/den unges liv. Familiens primære effekt ligger i barndommen og skolens i den sene barndom og ungdom (7-19 år), mens lokalområdets effekt slår igennem fra start til slut i barndom (direkte og indirekte via forældrene) og ungdom (direkte) (Aldridge m.fl., 2011; Kurlychek m.fl., 2012). En række forskere vurderer, at lokalområdet har større eller mindst lige så stor betydning for sandsynligheden for kriminalitet som skole- og familiekonteksten. Der er fokus på det omkringliggende miljø snarere end arven fra familien, og på omgivelserne i fritiden snarere end i skolen.

Reingle m.fl. (2012) viser, at nabolagets karakteristika, især etnisk heterogenitet, er en af de væsentligste risikofaktorer bag udvikling af en kriminel løbebane. Tilsvarende viser undersøgelsen, at etnisk homogenitet er en væsentlig beskyttende faktor. Hvis lokalområdet har mange forskellige kulturer og etniske grupper, er risikoen for udvikling af konflikter og dannelse af problemskabende grupperinger forøget. Dette betyder, at børn og unge med større sandsynlighed vil udvikle "socialt destruktive" relationer i grupper, som bygger på at bekæmpe andre sociale grupper – ofte med voldelige midler. Samme årsagsvirkning finder Jack og Gill (2010), hvis oversigt over kriminalitetsårsager blandt børn og unge i England afslører, at barnets eksterne omgivelser i nabolaget i særlig grad, og med kontrol for andre faktorer, påvirker sandsynligheden for at udvikle en kriminel løbebane. Udover dette generelle fund – at årsagen til kriminalitet i væsentligt omfang kan findes i nabolagets karakteristika – peger litteraturen på bandedannelse samt etnisk heterogenitet og navnlig etniske konflikter som nabolagskarakteristika, der særligt skaber kriminalitet. I mindre grad peges der på religiøsitet samt religiøse samfund og subkulturer som risikofaktorer.

Med hensyn til bandedannelse sker denne ofte i områder, der i forvejen er præget af vold. Banderne forstærker derpå de voldelige mønstre til et organiseret og alvorligt niveau, hvor gensidig hævnfølelse i høj grad udgør motivet bag optrapning af vold og konflikt. Dette mønster er blevet fundet i en stor evaluering af amerikanske storbyers bandemiljøer (Fowler og Braciszewski, 2009) samt i to undersøgelser af henholdsvis unge 8. klasse-elever fra 11 byer i USA (Esbensen m.fl., 2009) og blandt børn og unge i ghettoområder i en sydøstlig amerikansk stat (Cook-Craig, 2010). Problemet med dette let genkendelige bandemønster i USA er todelt. For det første udgør selve tilstedeværelsen af banderne en kriminalitetsrisiko for børn og unge. Da ethvert barn, særligt når det når teenagealderen, søger en fælles identitet og fælles mål med jævnaldrende, er de sociale omgivelser i nærområdet afgørende. Særligt er det de i forvejen udsatte børn og unge, der tiltrækkes af bandemiljøer, fordi disse hurtigt giver øget social status. Børn med psykiske problemer, aggressionsproblemer og sociale nederlag i bagagen er udsatte. Herved virker bandens kriminelle subkultur og barnets/den unges i forvejen problemskabende adfærd gensidigt forstærkende (Cook-Craig, 2010). Lokalområdet kan i værste fald udvikle en negativ spiral af stadigt stigende vold og kriminalitet. Dette gør det svært for barnet/den unge at komme ud af bandemiljøet igen. Banderne giver ikke bare social tryghed og afsondrer barnet/den unge fra skolekammera-

terne og egen familie, men fastholder også den unge, fordi vold og konflikt skaber hævnmotiver og dermed fornyet vold (Fowler og Braciszewski, 2009).

De sociale bånd i bandemiljøerne er sandsynligvis endnu stærkere, hvis de kan hævde at bygge på en fælles kultur/etnicitet. I disse miljøer kan en fælles identitet nemmere opbygges, fordi fælles fjender er lettere at identificere – ofte som komplette modsætninger. Dernæst er der ofte mange følelser forbundet med at identificere sig med en bestemt etnicitet. Alt i alt øger disse to faktorer konfliktpotentialer i bandemiljøer baseret på etnicitet (Helm og Baker, 2011; Reingle m.fl., 2012). I Helm og Bakers studie undersøges effekten af de multietniske samfund på Hawaii. Her bor minoritetsbefolkningerne – indfødte fra Hawaii, filippinere og samoanere – sammen i tætbefolkede lokalsamfund. Disse grupper er alle socioøkonomisk blandt de dårligst stillede, ligesom der hersker racistisk had, voldelige relationer og meget lidt konstruktiv kommunikation imellem dem. Dette fører til meget stærke og svært nedbrydelige kriminalitets- og voldsmønstre.

Delvist relateret til etnicitets- og kulturidentiteten er problemerne omkring muslimske parallelsamfund i vesteuropæiske lande. Særligt i Storbritannien er fokus på de muslimske bandemiljøer og minoritetssamfund, selvom fokus oftest er bredere møntet på eksempelvis etnicitet. I disse studier fra England, primært baseret på undersøgelser af forstæder til London, tegnes et billede af, at muslimske parallelsamfund producerer uforholdsmæssigt meget kriminalitet og vold – hvoraf terrorisme er særligt alvorlig. Konklusionen er imidlertid, at det ikke er indholdet i Islam som religion, der ligger bag kriminalitetstendensen. Der peges i stedet på en kombination af Storbritanniens fejlede assimileringspolitik, socioøkonomisk ulighed til ulempe for muslimer og en generel stigmatisering af muslimer efter 11. september (Angel, 2008; Spalek, 2011). Grundlaget for denne konklusion er dog ikke særligt stærkt i de to analyser, da de enkelte grupperinger ikke systematisk sammenlignes på kriminalitetsgrad eller de foreslåede årsagsvariabler: Integrations- og socioøkonomisk status samt stigmatisering.

Som tidligere vist er der fundet væsentligt belæg for, at lokalområdet rummer en vigtig del af nøglen til forståelsen af kriminalitet blandt børn og unge. Interventioner direkte møntet på forandring af lokalområdet eller specifikke risikoomgærede børn/unges omstændigheder er derfor mangfoldige. Browning undersøger muligheden for at anvende en såkaldt "negotiated coexistence"-model, hvor fokus er på at identificere og derefter nedbryde de sociale identifikationsmønstre, der forårsager kriminaliteten hos børnene/de unge i lokalområdet. Hans undersøgelse viser, at eksisterende interventionsmodeller ikke har effekt, når lokalområdets og eventuelle banders sociale relationer er stærke. Dette viser, at stærk social kapital ikke altid er en positiv faktor, men tværtimod i konkrete tilfælde kan udgøre en barriere for dannelse af prosociale relationer eller ligefrem befordre kriminalitet. Ydermere bryder fundet med den tidligere nævnte typiske antagelse i litteraturen om, at kriminalitet udføres af socialt afsondrede unge. Derfor drejer det sig om at opløse de specifikt negative sociale bånd, hvilket netop er hensigten bag "negotiated coexistence"-modellen (Browning, 2009). En lignende konklusion når Jonkman m.fl. (2009), Cook-Craig (2010) og Kurlychek m.fl. (2012), som finder en stærk positiv effekt af at lade ressourcerstærke personer i lokalområdet medvirke til gradvist at opløse traditionelle banderelaterede net-

værk ved at tilbyde alternative netværk. Disse netværk skal koordineres centralt, men stå i stærk forbindelse med de relevante unge og have selvopretholdende egenskaber.

Af andre velevaluerede interventionstyper kan nævnes mentorordninger, hvor mentorer tilknyttes enkelte risikoomgærdede børn eller unge (Christiansen 2012; Tolan m.fl. 2008). Mentoren kan tilbyde alternative sociale og ansvarlighedsskabende bånd, der giver barnet/den unge nye sociale grundholdninger. Medina m.fl. (2012) finder en positiv sammenhæng mellem sådanne mentorordninger og kriminalitetsreduktion, men pointerer, at lokalområdeorienterede mentorordninger skal sættes i værk under hensyntagen til reaktioner fra barnets/den unges omgivelser.

I Skandinavien har man oplevet væsentlige problemer med bandekriminalitet og bandekonflikter i såvel Oslo, Stockholm som København. Her har man afprøvet flere forskellige metoder til kriminalitetsforebyggelse, herunder dialog med banderne, afværgelse af rekruttering til banderne og exit-programmer for bandemedlemmer. Ligeledes har man både i Danmark og Sverige forsøgt sig med fysiske forbedringer af såkaldte "ghettoområder". Her har fokus været på en fysisk integration af det socialt udsatte boligområde i det omgivende samfund via bedre transportmuligheder og renovering af boligmasse og omgivende arealer. Dette har særligt været forsøgt i Sverige, jf. Weisburd m.fl. (2010a), men det er en langsigtet og ressourcekrævende strategi. Problemerne med bander i Stockholm har været meget lig problemerne i Oslo og København, men løsningsmodellerne i de tre hovedstæder har været meget forskellige. I Stockholm har man i perioden 2009-2012 forsøgt sig med en særlig helhedsorienteret model for kriminalitetsforebyggelse og forebyggelse af bandedannelse ("Stockholm Gang Intervention and Prevention Project"). Her kombineres klassisk politiarbejde, hvor politiets efterretningstjeneste og lokalpolitiet optrævler kriminelle netværk og om nødvendigt anholder nøglepersoner; exit-programmer for bandemedlemmer; et fast og intensivt samarbejde mellem politi, skoler og hjem; samt en forskningsafdeling til integration af evidensbaseret viden i arbejdet. Dernæst er der brugt en eksplicit mediestrategi, så bander ikke unødvendigt omtales og derved får status i det kriminelle miljø (Leinfelt og Rostami, 2012). Metoden er endnu ikke systematisk blevet evalueret, men den er mere fokuseret og har indsatser på flere fronter end i fx Danmark. Dette skyldes ikke mindst, at der i Danmark ikke findes en juridisk definition på organiseret kriminalitet. Det foreslås, at man i Danmark i højere grad samler indsatsen imod bander i ekspertgrupper og specialenheder, der koordinerer den samlede indsats over for bandekriminalitet. Kun sådan kan bandernes nye og mere forskelligartede og innovative rekrutteringsformer imødegås (Leinfelt og Rostami, 2012).

I Oslo har man igennem 15 år haft gode erfaringer med en fokuseret kriminalitetsforebyggelse over for bander. Metoden har her været centeret omkring dialog med banderne. Ved at etablere en positiv dialog imellem politi og bander, fx i forbindelse med rockergrupperes sammenkomster, har man sænket bandekriminaliteten (Leinfelt og Rostami, 2012).

Bl.a. Medina m.fl. (2012) påpeger, at interventioner i lokalområdet ikke er en enkel opgave. At lokalområdet og særligt bandemiljøer baseret på etnisk identitet er en vigtig årsagsarena, er ikke det samme som, at det er en perspektivrig interventionsarena. For det første er interventioner direkte møntet på lokalområdet ofte utilstrækkelige

(Walker og Smith, 2009). De fleste interventioner, der foretages for at ændre lokalområder til det bedre, sker i en tydelig skole- eller familiesammenhæng (fx Walker og Smith, 2009; Jack og Gill, 2010), ligesom det bemærkes, at der er brug for en mere helhedsorienteret tilgang til interventioner i lokalområdet, der bl.a. med fordel i højere grad kan omfatte sundhedsvæsenet. Sundhedsvæsenet har således ofte en god og mindre stigmatiserende relation til kriminelle unge (Fowler og Braciszewski, 2009). Udover utilstrækkeligheden af interventioner direkte møntet på lokalområdet kan implementeringen af kriminalitetsforebyggende tiltag i lokalområder med kriminalitet og bandeaktivitet være forbundet med vanskeligheder. Disse består fx i, at interventionsområdet ofte er relativt sværere at afgrænse (Fagan og Eisenberg, 2012). Dernæst kan de bestå i dårlig og misforstået kommunikation med bandemedlemmer, hvilket Helm og Bakers (2011) Hawaii-baserede undersøgelse vidner om. I mere alvorlige tilfælde kan interventioner direkte i lokalområdet føre til det modsatte af hensigten: Øget kriminalitet. Dette sker, fordi de relevante unge stigmatiseres og dermed kriminaliseres yderligere, eller fordi vedkommende udelukkes fra bandemiljøet og dermed føler sig endnu mere udstødt og afsondret fra det "almindelige" samfund. Der synes altså at være væsentlige forskelle på lokalområdet som en robust årsag til kriminalitet og lokalområdet som interventionsarena. Selvom der på denne måde er behov for at føre interventioner via andre arenaer, fx skolen og familien, har interventioner direkte møntet på lokalområdet potentiale ved at tilbyde alternative positive netværk og opløse bandemiljøer.

7 ORGANISERING AF KRIMINALITETSFOREBYGGELSEN

Afslutningsvis skal der gøres opmærksom på den del af den aktuelle litteratur, som behandler den offentlige sektors rolle i kriminalitetsforebyggelsen, herunder især hvilken organisatorisk indretning af den samlede indsats, der må betragtes som den mest effektive. Dette er både en sociologisk og forvaltningsmæssigt reflekteret diskussion, som i øjeblikket især peger i to retninger: 1) Større grad af decentralisering og vægtning af et lokalt kendskab samt højere grad af tværfaglig koordination og 2) strømlining, forenkling og fokusering af den kriminalitetsforebyggende indsats som helhed.

Særligt i USA og andre stater med liberale velfærdsmodeller, men også i bl.a. England har "Big Society-modellen" vundet indpas. Modellen angår, som navnet antyder, et skift af fokus fra den traditionelle myndighedsprægede styring af det kriminalitetsforebyggende område, hvor kommunerne som myndigheder uddelegerer, kontrollerer eller selv udfører de kriminalitetsforebyggende opgaver. Big Society-modellen påpeger, at dette myndigheds- og kontrolfokus virker negativt på såvel socialarbejdere som på "klienterne", altså de børn og unge, der skal nyde godt af den forebyggende indsats, fordi det opfattes som kontrol "oppefra". I stedet mener modellens fortalere, at den traditionelle administrative indretning skal erstattes af en helhedsorienteret indsats, hvor kompetencer udlægges til det lokale niveau. Der er tale om en decentralisering af ressourcer og administration. I den radikale udgave lægges vægt på, at civilsamfundet bør supplere eller helt overtage det offentlige rolle og opgaver på en række områder. I en mere moderat udgave lægges vægt på, at stat og kommuner fortsat skal bevare en væsentlig indflydelse på det lokale niveau igennem tværfaglig koordination, men hvor bl.a. ideer til nye tiltag og kriminalitetsforebyggende metoder tillades at strømme op "nedefra" (Williams, 2009; Rogers og Gravelle, 2011; Houghton, 2011).

Ulempen ved den nuværende myndighedsmodel er, at det primært er de mindst bemidlede, der reguleres og kontrolleres via de forebyggende indsatser, fordi staten i en globaliseringstid er nødsaget til og ønsker at vise hurtig handlekraft over for befolkningen (Spalek, 2011; Rodger, 2012). Denne model bør derfor ændres, ifølge Rodger (2012), til en mere helhedsorienteret model med fokus på generel fattigdomsbekæmpelse og bekæmpelse af social ulighed. Dette giver ikke bare en mere effektiv administration i kriminalitetsforebyggende øjemed, men også en offentlig indsats, der fremstår mere socialt balanceret, og dermed mere legitim. De videnskabelige undersøgelser af effekten af "Big Society-modellen" i dets to konkrete udformninger og modellen i det hele taget er dog forholdsvis få (Williams, 2009).

Den eneste Big Society-model, der er blevet evalueret flere gange er den amerikansk baserede Communities that Care-model (CTC). CTC er en kriminalpræventiv model, der går ud på, at kommunerne samler en koalition af forskellige fageksperter og interessenter omkring det kriminalitetsforebyggende område til at risikovurdere de unge, udvikle politikker til bekæmpelse af deres specifikke problemer og implementere disse politikker. Herved skal metoden give materialer og ressourcer til nøglepersoner i lokal-samfundet og på flere niveauer til at forhindre unges problemer med kriminalitet og stofmisbrug. Af den pulje af politikker, der fremkommer, bestemmer det lokale niveau, hvilke der skal tages i brug (Hawkins m.fl., 2009; Fagan m.fl., 2012). Både Hawkins m.fl.

(2009) og Fagan m.fl. (2012) finder, at CTC har stærk, positiv effekt på kriminalitetsforebyggelse ud fra en stor undersøgelse af flere amerikanske lokalsamfund. Hawkins m.fl. viser bl.a., at CTC har reduceret omfanget af stofmisbrug i områderne med 60 % på 2-3 år. Fagan m.fl. viser, hvorledes CTC har udvirket en bedre politikudvikling og -implementering, som samtidig nyder høj legitimitet. Således vurderes CTC at være mere bæredygtig end traditionelle myndighedsmodeller, da de forbliver accepteret af det lokale niveau på længere sigt.

I modsætning hertil finder Feinberg m.fl. (2010) dog ingen særlig effekt af CTC, hvorfor der spørges til om de positive effekter opnået andre steder kan skyldes særligt favorable baggrundsfaktorer. Også i andre evalueringer af Big Society-inspirerede modeller er der større skepsis at finde. Ud fra undersøgelser af sådanne modeller i England og USA finder man gennemgående, at modellen indeholder et teoretisk potentiale, men at dette ikke kan indfris i praksis pga. store implementeringsproblemer. Disse problemer består i, at modellen kræver en høj grad af koordination og samarbejde mellem meget forskelligartede aktører, som har svært ved at kommunikere og blive enige om substansen i indsatserne. Dernæst følger de forskellige faggrupper forskellige procedurer og har forskellige arbejdsvaner (Williams, 2009; Houghton, 2011; Rogers og Gravelle, 2011). Dette ses typisk i koordinationen mellem administratorer i central-administrationen og i kommunerne på den ene side og socialarbejdere (fx SSP-medarbejdere) på det lokale niveau på den anden side. Derudover er der ofte en forståelsesbarriere imellem akademikere (fx forskere) og ikke-akademikere (fx socialarbejdere), hvorfor resultaterne fra videnskaben ofte integreres ufuldstændigt (Secret m.fl., 2011). På den anden side finder flere undersøgelser, at Big Society-modeller eller "partnerskabsmodeller" kan være meget effektive, hvis de involverede faggrupper formår at kommunikere gnidningsfrit, og der foregår løbende kontrol (fx via ugentlig rapportering) af lokale aktørers indsats i implementeringen (Lee m.fl., 2008; Jack og Gill, 2010). I en skandinavisk kontekst er fokus i stigende grad på en decentralisering af ressourcerne, men fortsat med en stærk kontrol og koordination fra centralt hold (Mehlbye og Jensen, 2009; Kråd, 2011; Wennerström og Svanberg, 2012). Til dette formål er der dog, især i Danmark, brug for mere operationelle politiske mål, således koordinationen får et klart og ensartet politisk indhold (Mehlbye og Jensen, 2009).

Den anden strømning i litteraturen er mindre dominerende, men bliver vigtig, da den sommetider skrives ind i behovet for mere tværfaglig koordination og et lokalt kendskab. Således er fællesnævneren for disse strømninger, at man ønsker at gå væk fra fokus på processer og regeloverholdelse til fokus på skabelse af resultater. Bl.a. har man i USA haft stor succes med en politireform, der gav politiet lov til at fokusere mere på målet end midlet i kriminalitetsforebyggelse. Dette indebærer, at man fra første færd i den kriminalitetsforebyggende indsats søger at identificere de få, men udslagsgivende risikofaktorer, der skaber kriminalitet hos en konkret gruppe af børn og unge. Herefter adresseres risikofaktorerne direkte. Ved at frigive politimedarbejdere fra skrivebordsopgaver og lade dem arbejde i "felten" sammen med civilsamfundsaktører får man en hurtigere og mere effektiv kriminalitetsforebyggende indsats (Weisburd m.fl., 2010b; Graham, 2011). Dog må der ikke fokuseres for ensidigt på kvantitative mål. Der skal fortsat være kvalitativt fokus på den enkelte person (Mason og Prior, 2008).

8 LITTERATUR

Aldridge, J.; Shute, J.; Ralphs, R. og Medina, J. (2011): "Blame the parents? Challenges for parent-focused programmes for families of gang-involved young people". *Children & Society*, vol. 25, no. 25, pp. 371-381.

Andersson, J. og Estrada, F. (2009): "Orsaker till brott bland unge och metoder att motverka kriminell utveckling: En kunskapsinventering". Brå, Stockholm.

Angel, H. (2008): "Islamism, radicalisation and young people". *Community Safety Journal*, vol. 7, no. 2, pp. 12-18.

Baldwin, S.; Christian, S.; Berkeljon, A. og Shadish, W. (2012): "The Effects of Family Therapies for Adolescent Delinquency and Substance Abuse: A Meta-Analysis". *Journal of Marital and Family Therapy*, vol. 38, no. 1, pp. 281-304.

Balvig, F. og Holmberg, L. (2011): "The ripple effect: A randomized trial of a social norms intervention in a Danish middle school setting". *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, vol. 12, no. 1, pp. 3-19.

Bender, D. og Lösel, F. (2011): "Bullying at school as a predictor of delinquency, violence and other anti-social behaviour in adulthood". *Criminal Behaviour and Mental Health*, vol. 21, no. 2, pp. 99-106.

Bender, K. (2010): "Predicting arrest in early adulthood: The relationship between internal and external sources of control". *Social Work Research*, vol. 34, no. 1, pp. 58-64.

Bengtsson, T.; Knudsen, L. og Nielsen, V.L. (2009): "Kortlægning af kommunernes foranstaltninger til udsatte unge: Udviklingen efter anbringelsesreformen". Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI.

Bernat, D.H.; Oakes, J. M.; Pettingell, S.L. og Resnick, M. (2012): "Risk and direct protective factors for youth violence: Results from the national longitudinal study of adolescent health". *American Journal of Preventive Medicine*, vol. 43, no. 2S1, pp. S57-S66.

Boyce, C.A.; Robinson, W.L. og Richards, M.H. (2011): "Burgeoning Directions for the Prevention of Youth Violence". *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, vol. 39, no. 2, pp. 93-97.

Browning, C. (2009): "Illuminating the Downside of Social Capital: Negotiated Coexistence, Property Crime, and Disorder in Urban Neighborhoods". *American Behavioral Scientist*, vol. 52, no. 11, pp. 1556-1578.

Chaffin, M.; Bard, D.; Hecht, D. og Silovsky, J. (2011): "Change trajectories during home-based services with chronic child welfare cases". *Child Maltreat*, vol. 16, , no. 2, pp. 114-125.

Christiansen, H.N. (2012): "Effekten af mentor- og fritidsindsatser for unge i risiko. En systematisk kortlægning". Glostrup: Det Kriminalpræventive Råd.

Christoffersen, M.N.; Olsen, P.S.; Vammen, K.S.; Nielsen, S. S.; Lausten, M. og Brauner, J. (2011): "Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge: Risiko- og beskyttelsesfaktorer". Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI.

Cook-Craig, P.G. (2010): "Using social network theory to influence the development of state and local primary prevention capacity-building teams". *Journal of Family Social Work*, vol. 13, no. 4, pp. 313-325.

Dishion, T.J.; Veronneau, M.H. og Myers, M.W. (2010): "Cascading peer dynamics underlying the progression from problem behavior to violence in early to late adolescence". *Development and Psychopathology*, vol. 22, no. 3, pp. 603-619.

Ellonen, N. (2008): "Adolescent delinquency and social control in Finnish schools: A multi-level analysis". *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, vol. 9, no. 1, pp. 47-64.

- Esbensen, F.; Peterson, D.; Taylor, T.J. og Freng, A. (2009): "Similarities and differences in risk factors for violent offending and gang membership". *The Australian and New Zealand Journal of Criminology*, vol. 42, no. 3, pp. 310-335.
- Esbensen, F.; Peterson, D.; Taylor, T.J. og Osgood, D.W. (2012): "Results from a multi-site evaluation of the G.R.E.A.T. program". *Justice Quarterly*, vol. 29, no. 1, pp. 125-151.
- Fagan, A. og N. Eisenberg (2012): "Latest developments in the prevention of crime and anti-social behaviour: an American perspective". *Journal of Children's Services*, vol. 7, no. 1, pp. 64-72.
- Fagan, A.A.; Hanson, K. og Briney, J.S. (2012): "Sustaining the utilization and high quality implementation of tested and effective prevention programs using the communities that care prevention system". *American Journal of Community Psychology*, vol. 49, no. 3-4, pp. 365-377.
- Feinberg, M.E.; Jones, D.; Greenberg, M.T.; Osgood, D.W., og Bontempo, D. (2010): "Effects of the communities that care model in Pennsylvania on change in adolescent risk and problem behaviors". *Prevention Science*, vol. 11, no. 2, pp. 163-171.
- Fowler, P.J. og Braciszewski, J.M. (2009): "Community violence and intervention strategies for children and adolescents: The need for multilevel approaches". *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, vol. 37, no. 4, pp. 255-259.
- Graham, K.M. (2011): "Commentary on Brennan et al. (2011): Towards more interpretable evaluations". *Addiction*, vol. 106, no. 4, pp. 714-715.
- Haines, K. og Case, S. (2008): "The rhetoric and reality of the 'Risk factor prevention paradigm' approach to preventing and reducing youth offending". *Youth Justice*, vol. 8, no. 1, pp. 5-20.
- Hansen, H.; Skov, P.R. og Sørensen, K.M. (2012): "Støtte til udsatte børnefamilier: En effektmåling af familiebehandling og praktisk pædagogisk støtte". Det nationale forskningscenter for velfærd (SFI), København.
- Hawkins, J.D.; Oesterle, S.; Brown, E.C.; Arthur, M.W.; Abbott, R.D.; Fagan, A.A. og Catalano, R.F. (2009): "Results of a type 2 translational research trial to prevent adolescent drug use and delinquency". *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, vol. 163, no. 9, pp. 789-798.
- Heekerens, H. (2008): "Effektivität aufsuchender Familien-fokussierter Interventionen". *Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie*, vol. 57, no. 2, pp. 130-146.
- Helm, S. og Baker, C.K. (2011): "The need to consider ethnocultural context in prevention programming: A case example from Hawaii". *Journal of Ethnic And Cultural Diversity in Social Work*, vol. 20, no. 2, pp. 131-149.
- Hemphill, S.A.; Kotevski, A.; Herrenkohl, T.I.; Bond, L.; Kim, M.J.; Toumbourou, J.W. og Catalano, R.F. (2011): "Longitudinal consequences of adolescent bullying perpetration and victimisation: A study of students in Victoria, Australia". *Criminal Behaviour and Mental Health*, vol. 21, no. 2, pp. 107-116.
- Hensing, G. (2008): "Bruk av narkotika - är det maskulint?". I: *Narkotikan i Sverige: Metoder för förebyggande arbete*. Red: Sven Andréasson.
- Horwitz, S.M.; Chamberlain, P.; Landsverk, J. og Mullican, C. (2010): "Improving the mental health of children in child welfare through the implementation of evidence-based parenting interventions". *Administration and policy in mental health*, vol. 37, no. 1-2, pp. 27-39.
- Houghton, J. (2011): "The partnership approach as a process in dealing with crime and disorder reduction". *Safer Communities*, vol. 10, no. 4, pp. 14-18.
- Jack, G. og Gill, O. (2010): "The role of communities in safeguarding children and young people". *Child Abuse Review*, vol. 19, no. 2, pp. 82-96.

Jonkman, H.; Boutellier, H.; Cuijpers, P.; van der Looy, P. og Twisk, J. (2011): "Targeted prevention of anti-social behaviour in an urban context". *Crime Prevention and Community Safety*, vol. 13, no. 2, pp. 102-118.

Jungmann, T.; Kurtz, V.; Brand, T.; Sierau, S. og von Klitzing, K. (2010): "Präventionsziel Kindergesundheit im Rahmen des Modellprojektes 'Pro Kind'". *Bundesgesundheitsblatt – Gesundheitsforschung – Gesundheitsschutz*, vol. 53, no. 10, pp. 1067-1072.

Kelly, L. (2009): "Prevention and youth crime: Is early intervention working?". Review af Blyth, Maggie og Solomon, Enver, "Prevention and youth crime: Is early intervention working?".

Kendler, K.S.; Sundquist, K.; Ohlsson, H.; Palmér, K.; Maes, H.; Winkleby, M.A. og Sundquist, J. (2012): "Genetic and Familial Environmental Influences on the Risk for Drug Abuse: A National Swedish Adoption Study". *Archives of General Psychiatry*, vol. 69, no. 7, pp. 690-697.

Kennedy, P. (2009): "Improving interventions to reduce violent offending by young people in New Zealand". *Social Work Now*, vol. 42, april, pp. 18-23.

Kim, J.Min.; Catalano, R.F.; Haggerty, K.P. og Abbott, R.D. (2011): "Bullying at elementary school and problem behaviour in young adulthood: A study of bullying, violence and substance use from age 11 to age 21". *Criminal Behaviour and Mental Health*, vol. 21, no. 2, pp. 136-144.

Kråd (2011): "En praktisk håndbok om SLT". Det kriminalitetsforebyggende råd.

Kurlychek, M. C.; Krohn, M. D.; Dong, B.; Hall, G. P. og Lizotte, A. J. (2012): "Protection From Risk: Exploration of When and How Neighborhood-Level Factors Can Reduce Violent Youth Outcomes". *Youth Violence and Juvenile Justice*, vol. 10, no. 1, pp. 83-

Lee, C.S.; August, G.J.; Realmuto, G.M.; Horowitz, J.L.; Bloomquist, M.L. og Klimes-Dougan, B. (2008): "Fidelity at a distance: Assessing implementation fidelity of the early risers prevention program in a going-to-scale intervention trial". *Prevention Science*, vol. 9, no. 3, pp. 215-229.

Leinfelt, F. og Rostami, A. (2012): "The Stockholm Gang Model: PANTHER". *Polismyndigheten i Stockholms län*.

Li, Y.; Zhang, W.; Liu, J.; Arbeit, M.R.; Schwartz, S.J.; Bowers, E.P. og Lerner, R.M. (2011): "The role of school engagement in preventing adolescent delinquency and substance use: A survival analysis". *Journal of Adolescence*, vol. 34, no. 6, pp. 1181-1192.

Logan-Greene, P.; Nurius, P.S.; Herting, J.R.; Hooven, C.L.; Walsh, E. og Thompson, E.A. (2011): "Multi-domain risk and protective factor predictors of violent behavior among at-risk youth". *Journal of Youth Studies*, vol. 14, no. 4, pp. 413-429.

Löfving, M. og Kiernan, C. (2009): "Effektiva insatser mot ungdomsbrottslighet". *Linköping*.

Malti, T.; Ribeaud, D. og Eisner, M. P. (2011): "The Effectiveness of Two Universal Preventive Interventions in Reducing Children's Externalizing Behavior: A Cluster Randomized Controlled Trial". *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, vol. 40, no. 5, pp. 677-692.

Manuel, C. og Jørgensen, A. K. (2013): "Systematic Review of Youth Crime Prevention Interventions". *SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd*, 13:11

Mason, P. og Prior, D. (2008): "The children's fund and the prevention of crime and anti-social behaviour". *Criminology and Criminal Justice*, vol. 8, no. 3, pp. 279-296.

Medina, J.; Ralphs, R. og Aldridge, J. (2012): "Mentoring siblings of gang members: A template for reaching families of gang members?". *Children & Society*, vol. 26, no. 1, pp. 14-24.

Mehlbye, J. og Jensen, B. (2009): "Indsatsen over for socialt udsatte børn i dagtilbud: Teori og praksis i landets kommuner". *Indenrigs- og Socialministeriet, København*.

Multisite Violence Prevention Project (2009): "The ecological effects of universal and selective violence prevention programs for middle school students: A randomized trial". *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, vol. 77, no. 3, pp. 526-542.

Nilsson, J. og Lundberg, L.M. (2013): "Skola, livsstil och ungdomsbrottslighet". Malmö Högskola, Fakulteten för Hälsa och samhälle.

Nørgaard, H. og Scherg, R. (2009): "Evaluering af Integrationsministeriets puljer til forebyggelse af kriminalitet". Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.

O'Reilly, R.; Wilkes, L.; Luck, L. og Jackson, D. (2009): "The efficacy of family support and family preservation services on reducing child abuse and neglect: what the literature reveals". *Journal of Child Health Care*, vol. 14, no. 1, pp. 82-94.

Oxford Research (2011): "Redskab til tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge". Oxford Research, Servicestyrelsen og SPUK, udkast, version november 2011.

Park-Higgerson, H.K.; Perumean-Chaney, S.E.; Bartolucci, A.A.; Grimley, D.M. og Singh, K.P. (2008): "The Evaluation of School-Based Violence Prevention Programs: A Meta-Analysis". *Journal of School Health*, vol. 78, no. 9, pp. 465-479.

Piquero, A.R.; Farrington, D.P.; Welsh, B.C.; Tremblay, R. og Jennings, W.G. (2009): "Effects of early family/parent training programs on antisocial behavior and delinquency". *Journal of Experimental Criminology*, vol. 5, no. 2, pp. 83-120.

Pugh, R. og Chitiyo, M. (2012): "The problem of bullying in schools and the promise of positive behaviour supports". *Journal of Research in Special Educational Needs*, vol. 12, no. 2, pp. 47-53.

Reijneveld, S.A.; Crone, M.R. og de Meer, G. (2012): "Early detection of children at risk for antisocial behaviour using data from routine preventive child healthcare". *BMC Pediatrics*, vol. 12, no. 24, pp. 1-7.

Reingle, J.M.; Jennings, W.G. og Maldonado-Molina, M.M. (2012): "Risk and protective factors for trajectories of violent delinquency among a nationally representative sample of early adolescents". *Youth Violence and Juvenile Justice*, vol. 10, no. 3, pp. 261-277.

Renschmidt, H. og Walter, R. (2010): "The long-term outcome of delinquent children: a 30-year follow-up study". *Journal of Neural Transmission*, vol. 117, no. 5, pp. 663-677.

Rennie, C.E. og Dolan, M.C. (2010): "The significance of protective factors in the assessment of risk". *Criminal Behaviour and Mental Health*, vol. 20, no. 1, pp. 8-22.

Rodger, J.J. (2012): "'Regulating the poor': Observations on the 'Structural Coupling' of welfare, criminal justice and the voluntary sector in a 'Big Society'". *Social Policy & Administration*, vol. 46, no. 4, pp. 413-431.

Rogers, C. og Gravelle, J. (2011): "Partnership working in the 'Big Society'". *Safer communities*, vol. 10, no. 2, pp. 26-31.

Rose, W.; Aldgate, J.; McIntosh, M. og Hunter, H. (2009): "High-risk children with challenging behaviour: changing directions for them and their families". *Child and Family Social Work*, vol. 14, pp. 178-188.

Secret, M.; Abell, M.L. og Berlin, T. (2011): "The promise and challenge of practice-research collaborations: Guiding principles and strategies for initiating, designing, and implementing program evaluation research". *Social Work*, vol. 56, no. 1, pp. 9-20.

Sehlin, S. (2009): "Förebygger medling återfall i brott bland unga gärningsmän? En återfallsstudie av medlingsverksamheterna i Hudiksvall & Örnsköldsvik". Sociologiska institutionen, Umeå.

Spalek, B. (2011): "'New Terrorism' and crime prevention initiatives involving Muslim young people in the UK: Research and policy contexts". *Religion, State and Society*, vol. 39, no. 2-3, pp. 191-207.

Tolan, P.; Henry, D.; Schoeny, M. og Bass, A. (2008): "Mentoring Interventions to Affect Juvenile Delinquency and Associated Problems". Oslo: The Campbell Collaboration.

Ungdomskommissionen (2009): "Indsatsen mod ungdomskriminalitet", betænkning nr. 1508, København: Justitsministeriet.

Walker, S.L. og Smith Jr., D.J. (2009): "'Children at risk': Development, implementation, and effectiveness of a school-based violence intervention and prevention program". *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, vol. 37, no. 4, pp. 316-325.

Weisburd, D.; Telep, C.W. og Braga, A.A. (2010a): "Platsens betydelse för polisarbete". Brå, rapport 2010:11.

Weisburd, D.; Telep, C.W.; Hinkle, J.C. og Eck, J.E. (2010b): "Is problem-oriented policing effective in reducing crime and disorder?". *Criminology & Public Policy*, vol. 9, no. 1, pp. 139-172.

Wennerström, E. og Svanberg, K. (2012): "Att förebygga brott och problembeteenden i skolan: Presentation och analys av tre lokala projekt". Brå, Ideskript nr. 19.

Williams, L. (2009): "Offender health and social care: a review of the evidence on inter-agency collaboration". *Health and Social Care in the Community*, vol. 17, no. 6, pp. 573-580.

9 BILAG: SØGEPROTOKOLLER

Søgning 1: Generelt fokus på forebyggelse af ungdomskriminalitet

Søgning 2: Specifikt fokus på forebyggelse af ungdomskriminalitet i lokal- eller boligområder.

SØGEPROTOKOL 1

Samlet søgning i alle databaser = 624 referencer

Sociological Abstract og Social Services Abstracts

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime" OR "Hate Crime" OR "Organizational Crime" OR "Organized Crime" OR "Rural Crime" OR "Urban Crime" OR "White Collar Crime")	9060
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminality" OR "Juvenile Delinquency")	6114
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Juvenile Delinquency")	4702
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Arson" OR "Burglary" OR "Drug Trafficking" OR "Drunk Driving" OR "Fraud" OR "Genocide" OR "Homicide" OR "Infanticide" OR "Kidnapping" OR "Larceny" OR "Littering" OR "Offenses" OR "Prostitution" OR "Research Fraud" OR "Robbery" OR "Shoplifting" OR "Vandalism")	10472
	S5	SU.EXACT.EXPLODE("Career Criminals" OR "Criminally Insane" OR "Drug Offenders" OR "Female Offenders" OR "Juvenile Offenders" OR "Offenders" OR "Sex Offenders")	10563
	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Assassination" OR "Combat" OR "Coups d'Etat" OR "Family Violence" OR "Mass Media Violence" OR "Mau Mau Rebellion" OR "Peasant Rebellions" OR "Political Violence" OR "Rebellions" OR "Sports Violence" OR "Terrorism" OR "Violence")	26755
	S7	S1 OR S2 OR S3 OR S4 OR S5 OR S6	53785
Blok 3	S8	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention" OR "Delinquency Prevention" OR "Deterrence" OR "Prevention")	12770
Blok 4	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Effectiveness" OR "Organizational Effectiveness")	4346
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Effects" OR "Mass Media Effects" OR "Placebo Effect" OR "Treatment Outcomes")	8977
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Outcome/Outcomes")	10
	S12	SU.EXACT.EXPLODE("Result/Results")	37
	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Criticism" OR "Evaluation" OR "Literary Criticism" OR "Needs Assessment" OR "Peer Review" OR "Program Evaluation" OR "Risk Assessment" OR "Self Evaluation" OR "Social Criticism" OR "Social Impact Assessment" OR "Student Evaluation" OR "Teacher Evaluation" OR "Technology Assessment")	17740
	S14	S9 OR S10 OR S11 OR S12 OR S13	30084
Blok 5	S15	SU.EXACT.EXPLODE("Abortion" OR "Castration" OR "Circumcision" OR "Conjoint Therapy" OR "Cosmetic Surgery" OR "Crosscultural Treatment" OR "Detoxification" OR "Faith Healing" OR "Family Therapy" OR "Genital Mutilation" OR "Group Therapy" OR "Organ Transplantation" OR "Psychoanalysis" OR "Psychotherapy" OR "Sociotherapy" OR "Surgery" OR "Treatment" OR "Vasectomy")	17527
	S16	SU.EXACT.EXPLODE("Crisis Intervention" OR "Intervention" OR "State Intervention")	17848
	S17	SU.EXACT.EXPLODE("Antipoverty Programs" OR "Development Programs" OR "Educational Programs" OR "Employee Assistance Programs" OR "Income Maintenance Programs" OR "Internship Programs" OR "Literacy Programs" OR "Needle Exchange Programs" OR "Outreach Programs" OR "Programs" OR "Project Head Start" OR "Social Programs" OR "Treatment Programs" OR "Workfare")	20378
	S18	S15 OR S16 OR S17	52557
	S19	S7 AND S8 AND S14 AND S18	112
	S20	2008-	98
	S21	SU.EXACT.EXPLODE("Youth")	13891
	S22	SU.EXACT.EXPLODE("Adolescents")	24832

	S23	SU.EXACT.EXPLODE("Adopted Children" OR "Adult Children" OR "Children" OR "Foster Children" OR "Grandchildren" OR "Infants" OR "Only Children" OR "Premature Infants" OR "Preschool Children")	36881
	S24	SU.EXACT.EXPLODE("Juvenile/Juveniles")	443
	S25	S21 OR S22 OR S23 OR S24	70230
	S26	S25 AND S20	4

Embase

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	'crime'/exp	73212
	S2	'criminal behavior'/exp	6261
	S3	'offender'/exp	7016
	S4	'delinquency'/exp	2684
	S5	'juvenile delinquency'/exp	7537
	S6	'violence'/exp	88567
	S7	S1 OR S2 OR S3 OR S4 OR S5 OR S6	136793
Blok 3	S8	'prevention'/exp	927796
	S9	prevent*	2790866
	S10	S8 OR S9	2790866
Blok 4	S11	'outcome assessment'/exp	183120
	S12	'treatment outcome'/exp	862251
	S13	'evaluation'/exp	173376
	S14	S11 OR S12 OR S13	1021010
Blok 5	S15	'therapy'/exp	5727900
	S16	treatment	4809043
	S17	intervention	440298
	S18	programme	98664
	S19	service	3601607
	S20	model	2362055
	S21	S15 OR S16 OR S17 OR S18 OR S19 OR S20	10910339
	S22	S7 AND S10 AND S14 AND S21	1322
		2008- ([child]/lim OR [adolescent]/lim)	210

PsycInfo

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime")	72.211
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminal Behavior")	20.261
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Juvenile Delinquency")	15.320
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Violence")	51.366
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	106.160
Blok 3	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention")	2.546
	S7	SU.EXACT.EXPLODE("Prevention")	40.330
	S8	S6 OR S7	40.685
Blok 4	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Treatment Effectiveness Evaluation")	14.113
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Treatment Outcomes")	26.250
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Evaluation")	74.693
	S12	S9 OR S10 OR S11	98.558
Blok 5	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Treatment")	535.968
	S14	all(program* OR service* OR method* OR model*)	1.386.700
	S15	S13 OR S14	1.646.450
	S16	S5 AND S8 AND S12 AND S15	568
	S17	2008-	124
	S18	Children 0-18 years	54

IBSS (International Bibliography of the Social Sciences)

Blok		Søgeord	Antal
	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime prevention")	1.925
	S2	(SU.EXACT.EXPLODE("Rural youth" OR "Urban youth" OR "Youth" OR "Youth and politics") OR SU.EXACT.EXPLODE("Adolescence"))	21.321
	S3	S1 AND S2	72
	S4	2008-	21

ERIC

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime")	8.495
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminals")	1.860
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Delinquency")	5.176
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Violence")	11.000
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	18.930
Blok 3	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention")	1.876
	S7	SU.EXACT.EXPLODE("Prevention")	19.410
	S8	S6 OR S7	19.440
Blok 4	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Outcomes of Treatment")	5.951
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Outcome Measures")	245
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Evaluation")	177.387
	S12	S9 OR S10 OR S11	182.859
Blok 5	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Intervention")	35.840
	S14	all(therap*)	29.105
	S15	all(service*)	224.875
	S16	all(program*)	493.843
	S17	all(method*)	337.393
	S18	all(model*)	185.619
	S19	S13 OR S14 OR S15 OR S16 OR S17 OR S19	894.568
	S20	S5 AND S8 AND S12 AND S19	325
	S21	2008-	70
	S22	SU.EXACT.EXPLODE("Late Adolescents") OR SU.EXACT.EXPLODE("Children") OR SU.EXACT.EXPLODE("Early Adolescents") OR SU.EXACT.EXPLODE("Adolescents") OR SU.EXACT.EXPLODE("Youth")	139.861
	S23	S21 AND S22	24

British Education Index

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime")	388
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminals")	62
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Delinquency")	297
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Violence")	373
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	798
Blok 3	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Prevention")	589
	S7	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention")	56
	S8	S6 OR S7	589
Blok 4	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Evaluation")	12.014
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Assessment")	3.065
	S11	S9 OR S10	13.989
Blok 5	S12	SU.EXACT.EXPLODE("Intervention")	2.253
	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Therapy")	1.504
	S14	SU.EXACT.EXPLODE("Services")	5.692
	S15	SU.EXACT.EXPLODE("Methods")	45.438
	S16	program*	20.211
	S17	model*	8.045

	S18	S12 OR S13 OR S14 OR S15 OR S16 OR S17	68.956
	S19	S5 AND S8 AND S11 AND S18	1
	S20	2008-	0

Cochrane Library

Blok		Søgeord	Antal
	S1	MesH: Crime/prevention and control	12
	S2	2008-	12

Social Care Online

Blok		Søgeord	Antal
	S1	Topic="crime prevention"	87
	S2	2008-	59

Bibsys (Norge)

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	kriminalitet eller kriminel eller forbryder eller lovbrøyer eller kriminal? eller kriminalitets? eller vold eller volds?	20.781
Blok 3	S2	prevensjon eller forebygging eller forebyggende eller forhindre eller hindre	8.607
Blok 4	S3	effekt? eller innvirkning eller utfall? eller resultat? eller evaluer? eller vurder? eller studie? eller forsøg? eller eksperiment? eller undersøgelse?	180.327
Blok 5	S4	terapi? eller terapeutisk? eller behandling? eller intervensjon? eller innsats? eller foranstaltning? eller program? eller ytelse? eller metode? eller modell?	148.618
	S5	barn? eller ung? eller ungdom? eller juvenil?	155.317
	S6	S1 AND S2 AND S3 AND S4	13
		2008-	4

Libris (Sverige)

Blok		Søgeord	Antal
	S1	Brottsprevention	56

SocIndex og Social Work Abstracts

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	DE "CRIME"+	52.191
	S2	DE "JUVENILE delinquency" OR DE "JUVENILE delinquency -- Age factors" OR DE "SCHOOL violence" OR DE "VICTIMS of juvenile crime"	7.816
	S3	DE "CRIMINALS" OR DE "ARSONISTS" OR DE "CHURCH work with criminals" OR DE "COMMERCIAL criminals" OR DE "CRIMINAL snipers" OR DE "DEAF criminals" OR DE "DELINQUENT youths" OR DE "DRUG dealers" OR DE "FEMALE offenders" OR DE "FIRST-time offenders" OR DE "FUGITIVES from justice" OR DE "GANGS" OR DE "GANGSTERS" OR DE "ILLEGAL alien criminals" OR DE "IMPOSTORS & imposture" OR DE "JUVENILE delinquents" OR DE "MALE offenders" OR DE "MENTALLY ill offenders" OR DE "MINORITY criminals" OR DE "MURDERERS" OR DE "NONVIOLENT offenders" OR DE "OCCASIONAL criminals" OR DE "PIMPS" OR DE "RECIDIVISTS" OR DE "SEX offenders" OR DE "SOCIAL work with criminals" OR DE "STALKERS" OR DE "TERRORISTS" OR DE "THIEVES" OR DE "VIOLENT offenders" OR DE "WAR criminals"	23.161
	S4	DE "VIOLENCE" OR DE "BATTERING (Abuse)" OR DE "DATING violence" OR DE "FAMILY violence" OR DE "HUMAN bites" OR DE "INTIMATE partner violence" OR DE "MARITAL violence" OR DE "PHYSICAL abuse" OR DE "POLITICAL violence" OR DE "PRISON violence" OR DE "SAME-sex partner abuse" OR DE "SCHOOL violence" OR DE "TEENAGERS & violence" OR DE "URBAN violence" OR DE "VIOLENCE -- Forecasting" OR DE "VIOLENCE	33.709

		against women" OR DE "VIOLENCE in adolescence" OR DE "VIOLENCE in children" OR DE "VIOLENCE in mass media" OR DE "VIOLENCE in music" OR DE "VIOLENCE in sports" OR DE "VIOLENCE in the workplace" OR DE "VIOLENCE on television" OR DE "VIOLENCE research" OR DE "VIOLENT deaths" OR DE "YOUTH & violence" OR DE "YOUTH violence"	
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	95.888
Blok 3	S6	DE "CRIME prevention" OR DE "ASSET freezing" OR DE "CRIME Prevention Month" OR DE "CRIME prevention & architectural design" OR DE "CRIME prevention -- Optical equipment" OR DE "CRIME prevention -- Youth participation" OR DE "CRIME prevention programs" OR DE "ELECTRONICS in crime prevention" OR DE "FIREARMS -- Use in crime prevention" OR DE "GANG prevention" OR DE "JUVENILE delinquency -- Prevention" OR DE "ORGANIZED crime -- Prevention" OR DE "PUNISHMENT in crime deterrence" OR DE "SECURITY personnel"	8.279
Blok 4	S7	DE "OUTCOME assessment (Social services)"	274
	S8	DE "EVALUATION research (Social action programs)"	482
	S9	outcome* OR effect* OR evaluati*	415.268
	S10	S7 OR S8 OR S9	415.268
Blok 5	S11	DE "THERAPEUTICS" OR DE "HEALING" OR DE "IMMUNIZATION" OR DE "INVOLUNTARY treatment" OR DE "OCCUPATIONAL therapy" OR DE "PALLIATIVE treatment" OR DE "PLACEBOS (Medicine)" OR DE "RECREATIONAL therapy" OR DE "TREATMENT programs"	10.905
	S12	DE "TREATMENT programs" OR DE "SUBSTANCE abuse -- Treatment"	3.368
	S13	DE "INTERVENTION (Social services)" OR DE "HEALTH care intervention (Social services)"	1.526
	S14	method* OR model* OR program* OR service*	757.999
	S15	S11 OR S12 OR S13 OR S14	762.596
	S16	S5 AND S6 AND S10 AND S15	949
	S17	2008-	149

SØGEPROTOKOL 2

Samlet søgning i alle databaser = 352 referencer

Sociological Abstract og Social Services Abstracts

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime" OR "Hate Crime" OR "Organizational Crime" OR "Organized Crime" OR "Rural Crime" OR "Urban Crime" OR "White Collar Crime")	9060
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminality" OR "Juvenile Delinquency")	6114
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Juvenile Delinquency")	4702
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Arson" OR "Burglary" OR "Drug Trafficking" OR "Drunk Driving" OR "Fraud" OR "Genocide" OR "Homicide" OR "Infanticide" OR "Kidnapping" OR "Larceny" OR "Littering" OR "Offenses" OR "Prostitution" OR "Research Fraud" OR "Robbery" OR "Shoplifting" OR "Vandalism")	10472
	S5	SU.EXACT.EXPLODE("Career Criminals" OR "Criminally Insane" OR "Drug Offenders" OR "Female Offenders" OR "Juvenile Offenders" OR "Offenders" OR "Sex Offenders")	10563
	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Assassination" OR "Combat" OR "Coups d'Etat" OR "Family Violence" OR "Mass Media Violence" OR "Mau Mau Rebellion" OR "Peasant Rebellions" OR "Political Violence" OR "Rebellions" OR "Sports Violence" OR "Terrorism" OR "Violence")	26755
	S7	S1 OR S2 OR S3 OR S4 OR S5 OR S6	53785
Blok 3	S8	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention" OR "Delinquency Prevention" OR "Deterrence" OR "Prevention")	12770
Blok 6	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Housing" OR "Public Housing" OR "Rental Housing")	7208
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Ethnic Neighborhoods" OR "Ghettos" OR "Neighborhoods")	5332
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Local/Locals/Localism/Locality/Localization")	466
	S12	SU.EXACT.EXPLODE("Metropolitan Areas" OR "Urban Areas")	11303
	S13	community OR communities	161609
	S14	residential	16004
	S15	S9 OR S 10 OR S11 OR S12 OR S13 OR S14	186716
	S16	S7 AND S8 AND S15	936
	S17	2008-	278
	S18	SU.EXACT.EXPLODE("Youth")	13891
	S19	SU.EXACT.EXPLODE("Adolescents")	24832
	S20	SU.EXACT.EXPLODE("Adopted Children" OR "Adult Children" OR "Children" OR "Foster Children" OR "Grandchildren" OR "Infants" OR "Only Children" OR "Premature Infants" OR "Preschool Children")	36881
	S21	SU.EXACT.EXPLODE("Juvenile/Juveniles")	443
	S22	S18 OR S19 OR S20 OR S21	70230
	S23	S22 AND S17	51

PsycInfo

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime")	72.211
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminal Behavior")	20.261
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Juvenile Delinquency")	15.320
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Violence")	51.366
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	106.316
Blok 3	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention")	2.546
	S7	SU.EXACT.EXPLODE("Prevention")	40.330
	S8	S6 OR S7	40.727
Blok 6	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Housing")	6.181
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Neighborhoods")	4.394
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Communities")	23.663

	S12	SU.EXACT.EXPLODE("Urban Environments")	17.002
	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Ghettoes")	180
	S14	S9 OR S10 OR S11 OR S12 OR S13	44.349
	S15	S5 AND S8 AND S14	412
	S16	2008-	144
	S17	Children 0-18 years	48

Embase

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	'crime'/exp	73212
	S2	'criminal behavior'/exp	6261
	S3	'offender'/exp	7016
	S4	'delinquency'/exp	2684
	S5	'juvenile delinquency'/exp	7537
	S6	'violence'/exp	88567
	S7	S1 OR S2 OR S3 OR S4 OR S5 OR S6	136793
Blok 3	S8	'prevention'/exp	927796
	S9	prevent*	2790866
	S10	S8 OR S9	2790866
Blok 6	S11	'housing'/exp	14896
	S12	'residential area'/exp	1554
	S13	'neighborhood'/exp	79
	S14	'community'/exp	40715
	S15	'urban area'/exp	33887
	S16	S11 OR S12 OR S13 OR S14 OR S15	88136
		S7 AND S10 AND S16	797
		2008- ([child]/lim OR [adolescent]/lim)	127

ERIC

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime")	8.495
	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminals")	1.860
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Delinquency")	5.176
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Violence")	11.000
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	18.930
Blok 3	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention")	1.876
	S7	SU.EXACT.EXPLODE("Prevention")	19.410
	S8	S6 OR S7	19.440
Blok 6	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Housing")	4.997
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Place of Residence")	1.542
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Neighborhoods")	1.824
	S12	SU.EXACT.EXPLODE("Community")	9.723
	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Urban Areas")	7.106
	S14	S9 OR S10 OR S11 OR S12 OR S13	21.686
	S15	S5 AND S8 AND S14	178
	S16	2008-	55
	S17	SU.EXACT.EXPLODE("Late Adolescents") OR SU.EXACT.EXPLODE("Children") OR SU.EXACT.EXPLODE("Early Adolescents") OR SU.EXACT.EXPLODE("Adolescents") OR SU.EXACT.EXPLODE("Youth")	139.861
	S18	S16 AND S17	30

British Education Index

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	SU.EXACT.EXPLODE("Crime")	388

	S2	SU.EXACT.EXPLODE("Criminals")	62
	S3	SU.EXACT.EXPLODE("Delinquency")	297
	S4	SU.EXACT.EXPLODE("Violence")	373
	S5	S1 OR S2 OR S3 OR S4	798
Blok 3	S6	SU.EXACT.EXPLODE("Prevention")	589
	S7	SU.EXACT.EXPLODE("Crime Prevention")	56
	S8	S6 OR S7	589
Blok 6	S9	SU.EXACT.EXPLODE("Housing")	62
	S10	SU.EXACT.EXPLODE("Place of Residence")	52
	S11	SU.EXACT.EXPLODE("Neighbourhoods")	41
	S12	SU.EXACT.EXPLODE("Community")	533
	S13	SU.EXACT.EXPLODE("Urban Areas")	261
	S14	S9 OR S10 OR S11 OR S12 OR S13	892
	S15	S5 AND S8 AND S14	0

Cochrane Library

Blok		Søgeord	Antal
	S1	MesH: Crime/prevention and control	12
	S2	2008-	12

Social Care Online

Blok		Søgeord	Antal
	S1	Topic="crime prevention"	87
	S2	2008-	59

Bibsys (Norge)

Blok		Søgeord	Antal
Blok 1	S1	kriminalitet eller kriminel eller forbryder eller lovbrøyer eller kriminal? eller kriminalitets? eller vold eller volds?	20.781
Blok 3	S2	prevensjon eller forebygging eller forebyggende eller forhindre eller hindre	8.607
Blok 6	S3	bolig? eller boligområde? eller område? eller nabolag? eller lokal? eller lokalitet? eller lokalområde? eller lokalsamfunn? eller samfunn? eller urban? eller boligsocial?	131.485
	S4	S1 AND S2 AND S3	134
	S5	2008-	38

Libris (Sverige)

Søgning 2 er ikke udført i Libris, da søgninger ikke kan kombineres i databasen. Se derfor resultater af søgning 1.

IBSS (International Bibliography of the Social Sciences)

Begrænsede muligheder for kombination af flere blokke. Se derfor søgning 1, hvor der er søgt på "Crime prevention" AND relevante aldersgrupper.

